

B E R E T N I N G

om

gasværkets, elektricitetsværkets og vandværkets  
drift i regnskabsåret 1959/60.

---

## Gasværket.

### Driften:

Driftsåret er forløbet normalt uden uheld. I et forsøg på at forbedre gasværkets økonomi besluttede udvalget at tilkalde to eksperter fra Danske Gasværkers forening. Med assistance af foreningens servicevogn gennemgik man gasværket og senere fremsendtes et responsum, som angiver en del forslag til ændring i drift og maskinanlæg. Gasværket vil nu i det omfang det er muligt gennemprøve de givne anvisninger og håber derefter på en forbedring i økonomien.

### Maskinanlægget:

Der blev foretaget reparation af siloanlæg og koksknuser. Endvidere måtte en defekt vandlås på renskasse 3 udskiftes.

### Ledningsnettet:

Der blev nedlagt ny 200 mm hovedgasledning fra gasværket til Bakkegade. Endvidere blev der nedlagt 352 m 100 mm ledning i Ny Østergade og Falkenborgvej ved Marienlystparken. Ledningen i Ågade blev omlagt fra 50 mm til 80 mm og 70 mm 125 mm ledning blev nedlagt i Jernbanegade fra Posthuset til Kocksvej. Ved Marienlystparken blev nedlagt 95 m 80 mm ledning og i Blødevej blev hovedledningen forlænget med 36 m 80 mm ledning af hensyn til F I O M A's udvidelse af gasopvarmningen i støbehallen.

Der blev iøvrigt tilsluttet 6 nye gasstikledninger.

### Produktionen:

Gasproduktionen var 529.530 m<sup>3</sup> og hertil anvendtes 1073 ton kul. Der udsendtes i ledningsnettet 528.920 m<sup>3</sup> gas mod 518.280 m<sup>3</sup> forrige år, en fremgang på 10.780 m<sup>3</sup> eller 2,4 %. Salget blev 439.333 m<sup>3</sup> mod forrige år 446.106 m<sup>3</sup>, en tilbagegang på 6.773 m<sup>3</sup> eller 1,5 %. Gastabet i ledningsnettet udgjorde 89.587 m<sup>3</sup> eller 16,9 % mod sidste år 13,9 %.

Koksproduktionen udgjorde 62 % af den afgassede kulmængde eller 15.271 hl.

Tjæreproduktionen har været ca. 67 ton tåtjære.

## Elværket.

### Driften:

Elværkets 46. driftsår er forløbet tilfredsstillende med færre afbrydelser og uheld. Den 5. oktober 1959 kl. 12,31 blev vekselstrømsforsyningen afbrudt, da en gravemaskine ved Omkørselsvejen kappede lokv-kablet til transformerstationen i Engbæk over. Man måtte forsyne Engbæk fra Strømpfabrikens transformerstation,

medens reparationen blev udført.

Udover denne afbrydelse, der varede 15 min., har der været nogle få kortva.-rige afbrydelser, som skyldtes svigtende strømlevering fra storværkerne.

15. oktober 1959 satte N E S A et kondensatorbatteri i drift ved Græse. Batteriet blev monteret med henblik på Linderupsgårds tilslutning og gav en mærkbar forbedring af spændingen.

#### Maskinanlægget:

Ensretteranlægget fik det årlige eftersyn, men dette kunne ikke forhindre, at kolben i ensretter 5 og 6 sprængtes. Der er nu heller ikke reservekolber til disse to ensrettere. Ensretter 1 har længe voldt kvaler, og det har ikke været muligt at få den til at arbejde stabilt. Yderligere uheld med ensretterne medfører, at jævnstrømsreserven falder bort.

#### 10 kv-anlæg:

Der blev monteret 3 nye transformerstationer i henholdsvis fabriken, "Linderupgård" og "Eva" og i det nye alderdomshjem. Endvidere blev der nedlagt højspændingskabel fra "Polychemi" til alderdomshjemmet og fra Strømpfabriken ad Frederiksværksvej til Holmensvej.

#### Ledningsnet og installationer:

Der blev bygget 380 m nyt ledningsnet paa to sideveje til Aabjergvej i Oppesundby. Endvidere blev der rejst letmaster i Ny Østergade og bygget en luftledning fra vandværket til den nye boring ved åen.

Det meste af ledningsnettet i Engbæk blev fornyet, og størsteparten af forbrugerne blev forsynet med vekselstrøm.

Der er i årets løb tilsluttet 107 nye installationer, hvoraf 99 på vekselstrøm og 8 på jævnstrøm. Tilgangen af målere på vekselstrøm har været 256 stk. og afgangen af jævnstrømsmålere på grund af overgang til vekselstrøm eller boligtarif har været 217 stk. Det samlede antal målere er forøget med 47 stk. og der er overført 170 installationer fra jævn- til vekselstrøm.

Der er i årets løb udført 9 jordkabelstik, således at det samlede antal ved driftsårets slutning er 50.

#### Gadebelysning:

I Jernbanegade - Østergade blev der rejst rørmaster til ny gadebelysning med lysrørsarmaturer 2 x 65 w. I Ny Østergade blev ligeledes opsat lysrørsarmaturer af samme type. I Omkørselsvejskrydset blev der opstillet hellefyr og lysrørsbelysning. På Frederiksværkvej og Byvej blev opsat Oxfordarmaturer med 125 w kviksølvlamper. På Kalvøvej opsattes som forsøg 2 x 20 w lysrørsarmaturer.

### Køb og salg af el:

Der er fra I.F.V. modtaget 5.996.614 kwh mod sidste år 5.239.940 kwh, en stigning på 756.674 kwh eller 14,4 %.

Det samlede salg var 5.502.498 kwh mod sidste år 4.762.800 kwh, en stigning på 739.698 kwh eller 15,5 %. Det samlede tab i transformatorer, ensrettere og eget ledningsnet var 494.116 kwh eller 8,3 % og værkets samlede nyttevirkning var 91,7 %.

Værkets maximalbelastning indtraf den 21. december 1959 og udgjorde 1.700 kw mod sidste år 1.440 kw. Største jævnstrømsbelastning indtraf den 22. december med 720 amp., svarende til 345 kw. Største døgnbelastning indtraf den 22. december 1959 og var 26.100 kwh og mindste døgnbelastning den 26. juli 1959 med 7.280 kwh.

### Vandværket.

Det forløbne driftsår var imødeset med store forventninger på vandværket. Man var i fuld gang med opførelsen af det nye vandværk, og man forventede at få rentvandsbeholderen færdig, så den kunne tages i brug under spidsbelastningen i sommertiden. Men trængslernes tid var ikke forbi for vandværket. Grundet på vanskeligheder ved at fremskaffe den nødvendige arbejdskraft trak færdiggørelsen af byggearbejdet ud. Resultatet af dette lod da heller ikke vente på sig. Den 30. juni 1959 kl. 11,00 var byen totalt uden vand, og resten af sommeren havde man det største besvær med at forsyne forbrugerne.

Der blev foretaget en prøvepumpning af samtlige borer i Aadalen over et tidsrum af ca. 2 måneder, og under pumpningen foretoges pejlinger af grundvandstanden. Disse pejlinger strakte sig helt til Bonderup og Oppe-Sundby. Prøvepumpningen skulle danne grundlag for landvæsenskommissionens kendelse om størrelsen af indvindingsretten. Der er endnu ikke afsagt kendelse i sagen.

### Driften:

Vandværkerne har fungeret normalt bortset fra, at Sdr. vandværks ydelse heller ikke i år har kunnet komme op på sin tidligere størrelse. Der er dog sket en forbedring i forhold til sidste år.

På grund af det stigende vandforbrug var man nødsaget til at foretage filterrensninger om natten, hvilket naturligvis har været ensbetydende med en dyrere drift.

Maskinanlægget:

Der blev ikke foretaget noget eftersyn af maskinanlægget på værkerne, idet man simpelthen ikke kunne undvære nogle af pumperne.

Ledningsnet:

Hovedledningsnettet blev udvidet med 687 m 100 mm eternitledning og 70 m 100 mm støbejernsledning. I Gasværksvej blev nedlagt 90 m 200 mm eternitledning, som skal tilsluttes det nye vandværk.

Der blev endvidere nedlagt 123 m 80 mm ledning og den gamle 50 mm ledning i Ågade blev omlagt til 80 mm.

Der blev tilsluttet 47 nye vandstik.

Udpumpning og kraftforbrug:

Den samlede udpumpede vandmængde udgjorde 565.610 m<sup>3</sup> mod forrige år 541.340 m<sup>3</sup>, en stigning på 24.270 m<sup>3</sup> eller 4,5 %. Heraf har hovedvandværket leveret 470.940 m<sup>3</sup> mod sidste år 459.780 m<sup>3</sup>. Sdr. vandværk 64.070 m<sup>3</sup> mod 55.540 m<sup>3</sup> og Engbæk vandværk 30.600 m<sup>3</sup> mod 26.020 m<sup>3</sup>. Af boringen på A. C. Hansensvej er oppumpet 1.527 m<sup>3</sup>.

Årets største døgnudsendelse var 1.970 m<sup>3</sup> og indtraf den 6. juli 1959. Mindste døgnudsendelse indtraf 10. januar 1960 med 1.030 m<sup>3</sup>.

Elforbruget var 258.339 kwh eller 0,45 kwh pr. oppumpet m<sup>3</sup> vand.

DE KOMMUNALE VÆRKER, september 1960.

V. Kirt Hansen.